

Са годишње скупштине Друштва пољопривредних инжењера и техничара Црне Горе

Двадесетчетвртог маја ове године одржана је у Титограду Шеста редовна годишња скупштина Друштва пољопривредних инжењера и техничара Црне Горе. Ово годишња скупштина је одржана по делегатском систему, тако да су скупштини у име чланства присуствовали по 4—6 чланова од сваке подружнице, сем титоградске од које је присуствовала већина чланства.

Извјештај о раду Друштва у току 1956 године поднио је секретар Управног одбора, инж. Марко Мићуновић, а стручни реферат: „Могућности унапређења пољопривредне производње у Црној Гори“ претсједник Управног одбора инж. Љубо Павићевић.

Скупштини су присуствовали као гости претсједник Извршног вијећа НР Црне Горе друг Филип Бајковић и Државни секретар за финансије Извршног вијећа друг Никола Ђаконовић.

Послије прочитаног извјештаја о раду Друштва и стручног реферата, развила се жива дискусија о свим питањима која су додирнута у извјештају и реферату, као и по низу других питања из области живота и рада Друштва у овој години и унапређења пољопривреде, а која нијесу била извјештајем и рефератом дотакнута. Успјешном раду скупштине и разјашњењу неких питања из области развјетка и унапређења пољопривреде, знатно су допринијели својом веома корисном дискусијом другови Филип Бајковић и Никола Ђаконовић.

На крају рада скупштина је донијела следеће закључке:

1. У складу са општим интенцијама и мјерама које се данас предузимају у нашој земљи за унапређење пољопривреде, пред свим пољопривредним стручњацима који живе и раде у Црној Гори, поставља се као основни задатак да узму највеће учешће у проучавању пољопривредне проблематике наше Републике и доношењу планова и програма за унапређење пољопривреде а затим у спровођењу у живот свих мјера и акција које иду за то да се наша пољопривреда подигне на већи степен него што је то данас. У ту сврху посебну пажњу треба обратити унапређењу пољопривреде, у првом реду на социјалистичком сектору; затим на јачању и развијању земљорадничког задругарства и развијању што шире кооперације са индивидуалним произвођачима, а у складу са резолуцијом Савезне Народне Скупштине од 27 априла ове године и са условима и могућностима развјетка пољопривреде.

Посветити потребну пажњу улагањима у пољопривреду, а у првом реду улагањима на извођењу мелиоративних радова, за набавку трактора и осталих пољопривредних машина, као и друге опреме.

2. У нашем даљем раду главну бригу треба посветити унапређењу оних грана пољопривредне производње и оних пољопривредних култура и врста стоке, које за одређено пољопривредно под-

ручје имају најбоље природне услове развитка, а за чијим се производима осјећа највећа потреба, од стране заједнице.

3. Посветити пуну пажњу питању уздицања стручних кадрова у пољопривреди и њиховом правилном размјештају, оријентишући их у првом реду на оне пољопривредне службе и специјалности које су најближе непосредном производачу.

Обзиром на административно-територијалну подјелу у нашој Републици потребно је у складу са овим извршити и реорганизацију пољопривредне службе наше Републике, како би боље одговорила смјерницама даљег развитка пољопривреде.

4. Обзиром на ниски ниво пољопривредног образовања непосредних произвођача, потребно је чим прије приступити формирању одговарајућих школа и курсева кроз које би непосредни произвођачи стекли потребно знање за интензивнију и савременију пољопривредну производњу.

5. Друштво треба у свом чланству да окупи све пољопривредне стручњаке који раде у Црној Гори и да их што више ангажује за циљеве Друштва.

6. У даљем раду Друштва тежиште треба да остане као и до сада на раду подружница. Подружнице треба да темељито проучавају проблематику подручја на којему ради њихово чланство и да ангажује цјелокупно чланство, да у сарадњи са народним властима, проучава и решава сва питања из области унапређења пољопривреде свога подручја.

7. Управни одбор Друштва треба да испита могућности унапређења у старији платни разред пољопривредних техничара који се сада налазе у VIII платном разреду и са надлежним факторима расмотри начелно могућности њиховог унапређења у више звање и старији платни разред. Ово тим прије, што је у сличним приликама ово омогућено стручњацима осталих техничких и других струка.

8. У идућој години треба развити активност стручних секција и стручних актива тамо гдје зато има могућности и тежиште стручног рада, кроз Друштво, постепено преносити на њих.

9. Водити сталну бригу о правилном распореду наших млађих чланова као и о правилном односу према њима. При овоме им помоћи како би боље схватили свој позив и оспособили се за стварнога стручнога руководиоца пословима из области пољопривредне производње.

10. Свестрано треба помагати и ширити: „Нашу пољопривреду“. Проширити број претплатника међу непосредним пољопривредним произвођачима, а повећати број сарадника нарочито из непосредне производње.

11. Управни одбор Друштва треба да предузме потребне мјере како би се донио нови правилник и нови програм за полагање стручних државних испита.

На крају је скупштина изабрала нови управни одбор Друштва у чији су састав ушли следећи другови:

1. Инж. Љубо Павићевић — претседник
2. Инж. Милан Шановић — Секретар
3. Инж. Радисав Поповић — благајник
4. Инж. Милан Редић — потпретседник
5. Радисав Распоповић
6. Инж. Радован Полексић
7. Инж. Миро Коматина
8. Инж. Видо Ђаконовић
9. Инж. Радосав Јованчевић

У надзорни одбор изабрани су:

1. Инж. Мирко Улићевић
2. Инж. Војо Мијушковић и
3. Мијат Ракочевић, а у Суд чести:
1. Др Ђорђе Мијушковић
2. Боса Рубежић и
3. Милутин Кнежевић

Закључци

ПЛЕНАРНОГ САСТАНКА ГЛАВНОГ ОДБОРА САВЕЗА ДРУШТАВА ВЕТЕРИНАРА ФНРЈ ОДРЖАНОГ 11 И 12 МАЈА 1957 ГОДИНЕ У БЕОГРАДУ

У Београду је 11 и 12 маја о. г. одржан пленарни састанак Главног одбора Савеза друштава ветеринара, ФНРЈ којему су поред делегираних чланова републичких друштава ветеринара као гости, присуствовали и претставници: Савеза пољопривредно шумарских комора, Пољопривредног факултета у Београду, Савеза љекарских друштава, Пословног савеза Војводине, начелник ветеринарске службе ЈНА, директор Савезне управе за послове ветеринарства и други гости.

Реферат о улози ветеринарске службе на унапређењу сточарства поднио је претседник Савеза проф. Др. Васо Бутозан у којему је прегледано и документовано приказан досадашњи рад и резултати које је постигла ветеринарска служба у Југославији, те смјернице и перспективе њеног будућег развоја и рада на заштити и унапређењу сточарства.

Након исцрпне дискусије, која је трајала два дана, донесени су слиједећи закључци:

I

„Расматрајући основне поставке наше политике на селу у светлости Резолуције Савезне народне скупштине и значаја унапређења сточарства и повећања пољопривредне производње уопште, Пленум је размотрио улогу и место ветеринарске службе у извршењу задатака коју пред њу поставља Резолуција.

На основу анализе резултата који су остварени у санирању тешког здравственог стања стоке наслеђеног после рата, као и у превенирању, сузбијању и искорењивању особито опасних сточних зараза, које су наносиле велику штету нашој привреди — Пленум констатује, да је ветеринарска служба, захваљујући својој организованости, залагању ветеринарског кадра и помоћи наше заједнице, у протеклом периоду постигла значајне и одлучујуће успјехе. Успеси у сузби-

јању сточних зараза омогућили су ветеринарској служби да прошири обим свога рада на нова подручја, а пре свега на спровођење мера, које директно утичу на унапређењу сточарске производње.

Оваква оријентација ветеринарске службе била је омогућена јединством организације и акције ветеринарске службе; која је нашла своју најпогоднију форму у деловању кроз ветеринарске станице. Ветеринарске станице, као јавне установе, кроз које се одвија целокупна ветеринарска служба на одређену територију, омогућују да друштвено корисни и јавни карактер ветеринарске службе дође до пуног изражаја. Изградња комуналног система допринијела је да се мрежа ветеринарских станица још више прошири и непосредно приближи пољопривредном произвођачу, што потврђује чињеница да је од 1000 станица преко 90% у општинама. Пленум је још једном истакао да је досадашња организација ветеринарске службе кроз ветеринарске станице најпогоднија форма њеног деловања и да је као такву треба стручно, организационо, материјално а тиме и функционално даље унапређивати.

Овако постављена ветеринарска служба, која покрај развијене мреже ветеринарских станица, у овом деловању укључује и ветеринарску инспекцију, ветеринарско-дијагностичке станице, центре за вештачко осемењавање, ветеринарске амбуланте и болнице, ветеринарске заводе, институте и факултете са постојећим бројем кадрова, претставља солидну основу за извршење задатака које пред њу поставља Резолуција.

II

Предност постојеће организације ветеринарске службе кроз непосредни контакт са произвођачем долази још више до изражаја у условима кооперације произвођача са задругама. Као што је комуна-

лни систем омогућио развитак ветеринарске службе у комунама, исто тако задруге као носиоци и организатори унапређивања пољопривреде допринеће проширењу постојећих и преузимању нових задатака како у ветеринарској заштити тако и у примени зоотехничких мера на широј и квалитативној новој основи.

Спровођењем ових мера кроз задружне организације, не само да ће се утицати на повећање сточарске производње већ ће на конкретним акцијама, за које су индивидуални произвођачи нарочито заинтересовани, допринети јачању спреге произвођача са задругама. У извршавању ових задатака постојећа организација ветеринарских станица као јавних установа са самосталним финансирањем народних одбора складно се укључује у престојећи пут развитка пољопривредне производње

III.

И поред значајних резултата које је ветеринарска служба постигла у сузбијању сточних зараза, услед карактера ових обољења и ситуације у суседним земљама постоји стална потенцијална опасност проширење постојећих и уношења нових сточних зараза. Ради тога је неопходно и даље учвршћивати и проширивати систем борбе са сточним заразама а пре свега применом превентивних и других ветеринарско-санитарних мера. У циљу обезбеђења спровођења законом и другим прописима предвиђених ветеринарско-санитарних мера потребно је и даље изграђивати инспекцијску службу државних органа управе како у федерацији и републикама, тако и у народним одборима.

IV.

У извршавању задатака које је Резолуција Савезне народне скупштине поставила у вези унапређивања сточарства, ветеринарска служба може најуспешније да оствари своје задатке спроводећи низ акција и мера кроз задружне организације. Ради тога у оквиру постојећих организационих форми,

кроз пословне задружне савезе за сточарство, чији је основни задатак унапређивање сточарства, неопходно је формирати органе и тела за здравствену заштиту и зоотехнику, који би на бази оређених програма планирали, организовали и финансирани поменуте мере. Исто тако је потребно у задругама оформити органе и тела за здравствену заштиту и зоотехнику, кроз које би задруге на конкретним мерама које спроводи ветеринарска служба, повезивала индивидуалног произвођача, а нарочито:

— применом одређених превентивних мера на заштиту и унапређивању сточарства, као што су сузбијање ТВИ говеда, Банга, Трихомонијазе итд.;

— спровођењем одређених мера на сузбијању паразитских обољења без којих се не може озбиљније повећати сточарска производња, као што су: борба против метиљавости, плућних власаца, ехинокозе, итд. Борбом са овим обољењима ослобађају се велике резерве у повећању продуктивности стоке;

— масовном применом вештачког осемењавања крва и оваца;

— применом зоохигијенских мера код узгоја подмладка, чиме се смањују губици услед узгојних и других болести и повећава отпорност сточног подмладка;

— у решавању проблема исхране стоке производњом и применом допунских хранива као што су беланчевинасти, витамински, минерални и антибиотички концентрати, исто тако може се врло осетно деловати на повећање продуктивности стоке. У вези са овим, нарочито је значајна изградња и организација кафилерија у циљу добијања беланчевинастих концентрата. Организацијом обавезне здравствене заштите и осигурања стоке, што би остварило материјалну основу за спровођење многих мера на заштити и унапређењу сточарства и тиме омогућило квалитетни скок у борби за повећање продуктивности наше стоке.

V.

Пленум констатује да је ветеринарска служба досада у постојећим

условима постигла задовољајуће резултате у спровођењу вештачког осемењавања крава и оваца. Како се овом мером може најбрже и најлакше побољшати расни састав нашег сточарства, повећати плодност приплодних грла и решити важни здравствени проблеми пленум указује, да потребе унапређивања говедарства и овчарства захтевају још ширу примену ове значајне зоотехничке и ветеринарско-санитарне мере.

У том циљу потребно је опремити постојеће и изградити нове центре, станице и пунктове за вештачко осемењавање, оспособити кадрове као и улагати потребна друштвена финансијска средства за што ширу примену вештачког осемењавања крава и оваца.

Пленум повлачи чињеницу да су досадашњим радом на вештачком осемењавању већ створени услови за смелије увођење мушких приплодних грла високо продуктивних раса, с тим што је истовремено потребно настојати да се побољшају услови исхране, неге и смештаја добијеног подмлатка.

Број осемењених крава и оваца најбрже ће се повећати спровођењем вештачког осемењавања кроз кооперацију задружних организација са индивидуалним произвођачима.

VI.

Пленум је констатовао да је рад ветеринарских станица до сада углавном био постављен на економској основи и да је у целини ово дало позитивне резултате. Постоје међутим тенденције од стране народних одбора потпуног комерцијализирања ветеринарских станица, што је показало извјесне негативне појаве. Пленум зато указује да су ветеринарске станице установе које врше јавну функцију и преко којих треба водити политику унапређења и заштите сточарства, ради чега их у одређеним условима треба и помагати кроз дотације за спровођење одређених програма унапређења и заштите сточарства и вршења јавних функција.

VII.

Пленум полазећи од чињенице да су ветеринари по природи свог посла и данашње организације ветеринарске службе у свакодневном и непосредном контакту са произвођачем, препоручује свим члановима друштва ветеринара, да ветеринари као стручњаци и друштвени радници својим личним укључивањем у раду задруга допринесу развоју социјалистичких односа на селу и повезивању ветеринарских установа и задружних организација на заједничком послу унапређивања сточарства.

VIII.

Пленум сматра да треба убрзати са доношењем законских прописа из области ветеринарства, а у првом реду о ветеринарским станицама, затим републичке законе о организацији ветеринарске службе као и нове прописе о специјализацији и полагању државног стручног испита. Исто тако неопходна је даља разрада и уопштување законских прописа из осталих подручја ветеринарске делатности.

IX.

Претстојећи задаци ветеринарске службе у подизању сточне производње налажу потребу за специјалистичким ветеринарским кадровима, а нарочито у области зоотехничких дисциплина. За што боље постизање ових задатака потребно је убрзаним темпом наставити разне видове усавршавања ветеринарских кадрова и створити услове за њихов рад на терену.

X.

Истичући важност задатака које Резолуција Савезне народне скупштине ставља пред ветеринарску службу, Пленум препоручује републичким друштвима да продуктују улогу и значај ветеринарске службе у унапређењу сточарства. У вези са тим неопходно је прићи разради у конкретизацији ових закључака при чему треба успоставити најтељу сарадњу и стални

контакт како са Савезним главним задружним савезом, тако и са републичким. Међутим, тежиште ове конкретизације треба да буде у активизацији теренских секција и у њиховом повезивању са локалним

задружним организацијама а нарочито по питању одређивања конкретних програма и форми рада за унапређење сточарске производње дотичног реона.“

Т. Т.

Задружна млекара у Daabi-u

(Dairu Department co-operative)

Међу првим кооперативама (за другима) које су основане после оне у Рочдалима (1844 г.) била је кооператива у Daabi-u. Организовали су је 20 радника оснивача 1850 године са чланским улогом од по једне фунте стерлинга. У почетку формирали су задружне радионице за обућу, оправку бицикла, коњске опреме, поткивачнице, седларнице, ковачнице, а у даљем, све успјешнијем раду, отварају су и пиљарнице, продавнице сјемена, спортеких потреба, бербернице, месарнице, млекару, ресторане, манифактурне радње итд.

Пролазећи кроз тешке фазе развитка у борби против експлоататора и шићарција, којима је задружни покрет крбио материјалне интересе, сиромашнији радни сталез се све више сврставао у задружне редове и заједничким напорима крчио себи пристојнији пут кроз живот. Из године у годину послови су се све више развијали и проширивали на више занатских и трговачких дјелатности.

У току стогодишњег рада кооператива се развила у грандиозним размјерама, постигавши завидне резултате. Данас она располаже са 20 отсјека — или како би се код нас рекло — погона, у којима су обухваћени разноврсни занати и трговина текстилом, љековима и др. робом, чак има и неке мање фабрике, рудник угља млекару итд. Има три велике и добро уређене фарме на којима се претежно гаје кравае и свиње. На свем овом запослено је 2910 рад-

ника и службеника, од чега у производњи 809, а у дистрибуцији 2101.

Према њиховом годишњем билансу за 1954 годину стање кооперативе је било углавном ово:

Чланова кооперативе	96.013.
Осн. капитал	3,012.283 фунт. стер.
Годишњи промет	7,825.534 „ ”
Штедни улози чланова	— — — 1,126.347 „ ”

Задружних кућа датих у закуп својим члановима 152, у вриједности 209.802 фунти стерлинга.

При кооперативи постоји одбор за културно-просвјетни рад који у те сврхе троши годишње око 5.000 фунти стерлинга. Унутар овог одбора постоји неколико отсјека за културно-просвјетне акције, како код млађих, тако и код старијих. Има велики број и стипендиста за школовање на занатима и на задружним школама.

Кооператива полугодишње даје дивиденду својим члановима, од оствареког вишка прихода. Она износи 3—4 пенија по шилингу које су задругари утрошили у задружне продавнице или занатске радње, а то износи око 25—30% од укупне пазарене суме. Обрачун се врши за сваког члана кооперативе, по сачуваним дубликатима рачуна које овај прима приликом трговине код кооперативе. Сваки има свој регистарски број који појединац показује приликом узимања дубликата рачуна. Цијена робе и услуге код кооперативе ништа није већа него код приватних, него понека и нижа, и опет има могућности да дијели дивиденде. Ово много доприноси бољем проме

ту у задружној трговини и занатским услугама.

Ово би био кратак опис једне енглеске кооперативе, која у свом домену има велику и модерно уређену задружну мљекару.

Задружна мљекара

Кооператива је основала мљекару још 1905 године, с циљем продаје млијека сиромашнијих фармера, који нијесу у могућности да сво млијеко доносе и издрже конкуренцију имућнијих. Било је у почетку повремених неуспјеха и прекида рада, али се касније све више снажила и постављала мљекарство на здравију основу, тако да је постао модеран задружни погон и стимуланс за побољшање сточарства као важне гране пољопривреде овог подручја. Упис у кооперативу и у овај погон је одувик био слободан само са чланским улогом од једног шилинга који при испису може вратити

Сада се њена територија простире на око 640 км квадратних обухватајући неколико стотина фармера, регистрованих са одобрењем за продају млијека (јер без дозволе локалних власти нико не може продавати млијеко). Са ове територије скупља се око 20,457.000 литара млијека. Мљекара га продаје у свјежем, пастеризованом или стерилизованом стању за преко 87%, док само 9% прерађује у сир и 3% у павлаку и др. Обично се све зимско млијеко продаје у непрерађеном стању.

Мљекара је снабђена најмодернијим мљекарским уређајима и машинама за пријем, пастеризацију, стерилизацију, хлађење, пуњење у флаше, лагеровање и дистрибуцију млијека, као и за прераду у разне мљечне производе; уређајима за прање и стерилизацију мљекарског посуђа и машина, све уз примјерну механизацију и аутоматизацију многих радњи у мљекари. Често се замјењују старотипне машине новим, чим се увјери да су економичније и прецизније у раду. Неке машине држе у резерви, или с мањим капацитетом рада ради

осигуравања од честог квара других.

У мљекари и пословима око ње, запослено је 240 особа, од којих у самој мљекари 56 и у лабораторији 3.

Фарме које испоручују млијеко задружној мљекари немају више мљекарских машина и уређаја. Оне имају само машине за мужу крава, средства за дезинфекцију мљекарског посуђа и прибора, каде за прање и дезинфекцију и уређаје за хлађење млијека (понајчешће мали компресор са кондензатором и испаривачем). При штали имају двије просторије: једна за прање и дезинфекцију посуђа, а друга за хлађење и смјештај млијека до отпреме.

Код машинске муже млијеко цријевима иде директно из апарата за мужу у просторије за обраду, не долазећи у додир с ваздухом и прашином штале. Видио сам доста случајева да фармери добијају млијеко пастеризовано из мљекаре, а неће да троше своје. Сва мљечна газдинства (фарме) морају имати контролисане краве на стање здравља, иначе без тога не могу добити дозволу за продају.

Скупљање млијека с терена

Мљекара посједује 14 великих камиона којима довози млијеко од фарми, почев од 6 сати ујутро па до 14 часова. Са оближњег региона изврше 2 туре. Скупља се и из даљине од преко 30 км.

При одласку за млијеко шофер носи собом пун камион празних у мљекари стерилисаних канти, од којих оставља онолики број колико прима канти млијека од фармера. Фармер сам пуни канте млијеком, пломбира и етикетира својим именом и презименом, врстом и количином млијека као и временом муже (да ли вечерње или јутарње). При утовару шофер сам води евиденцију примљених канти млијека, према етикеги на кантама, и стара се о истовару празних канти и утовару пуних, а без посебног помоћника. Шофер води мјесечну картонску евиденцију за сваког испоручиоца млијека. У овом картону налази се

празна колона за уношење количине млијека према мјери у мљекари. Ријетко се кад деси разлика у мјери између фармера и мљекаре, и фарма тада пристаје на мјеру мљекаре.

При прихватању млијека у мљекари, стручњаци контролишу квалитет истог, окуларно и мирисом, па уколико нађу нешто сумњиво, одбацују га и испитују лабораториски, методом метиленског плавила и резазурин пробе.

Ако се деси да је млијеко покварено, одмах се извјести фармер и сјутрадан му се враћа, без накнаде. Љети се деси да се поквари до 1.000 литара дневно, док зими много рјеђе.

Исплата млијека фармерима

Млијеко се исплаћује фармерима мјесечно, по количини уз контролисани проценат масноће, и то преко државно-друштвене организације зв; „Milk Marketing Board“. Ова организација одређује цијене за пола године унапријед за разне врсте млијека (којих има 7), разврстаним према контролисаном здравственом стању крива, удобности штале и др.) према годишњем добу и за поједине територије. Цијене су гарантиране од државе и повољне су по произвођача, као и за потрошача.

Према извјештајима мљекаре, и других органа — надлежних за контролу квалитета млијека, ко предаје уредно и здраво млијеко добија и премије које износе до 20% више од одређене цијене. Ово је стимулативна мјера за што бољу и квалитативнију испоруку млијека.

Дистрибуција млијека

Млијеко се раздјељује претплатницима у 96.000 флаша разне величине дневно, и то директно код куће. Превоз млијека за разнос потрошачима врши се специјалним камионима зв „Morrison“, на батериски погон. Њих мљекара има 135 и носе по 1.200 флаша у жичаним корпама. Имају врло добру федерацију и могу развити брзину до 25 км. на сат. Разносачи оставе флаше млијека

на праг потрошача, а празне узимају. Овај посао обаве најкасније до 8 сати ујутро. Разносачи наплаћују млијеко сваког петка или суботе, налазећи новац на прагу потрошача, поред празних флаша. Ово раде да их мљекарија ујутро не би узнемиравао. Није се десио ниједан случај да неко други дигне новац.

Мљекарска лабораторија

Ова мљекара има добро уређену лабораторију, са три стручњака. Без ње се не би могао замислити правилан и добар рад мљекаре, јер лабораторија контролише, води и проучава.

У овој лабораторији испитује се од фармера добијено млијеко на квалитет, чистоћу и употребљивост за храну. Два пута мјесечно испитује се масноћа и специфична тежина за сваку фарму, а остало свакодневно. Осим тога, често се испитује исправност и чистоћа пастеризатора, флаша за пуњење млијека, канти и др. помоћу тзв. Рингеровог раствора, раствори (детергент) за дезинфекцију и прање посуђа и сл.

Поред овога, контролу чистоће мљекарских уређаја, машина, посуђа и др. као и исправности пастеризације или стерилизације млијека, контролишу и друге установе — локалне, здравствене, Н. М. ТС, и др.

О свим нађеним неисправностима код испорученог млијека контролни органи извјештавају појединце којима је млијеко покварено и М. М. В. које утиче на исплату и додјелу премија. Ако се у краћем року десе 3—4 оваква случаја укида му се дозвола за продају млијека.

Мљекара има и свог стручњака-инструктора који обилази фармере којима на лицу мјеста даје потребне поуке и савјете. У овоме он координира рад са посебном пољопривредном савјетодавном службом (Н. А. А. С.).

Рентабилитет мљекаре

Иако је ова задружна мљекара стара преко 50 година и снабђена најмодернијим уређајима и

и машинама, она нема неке нарочите зараде. Уосталом, од ње то нико и не тражи, пошто је тако постављена самим мљекарским законодавством. Од ње се тражи да рјешава здравствено-комунални проблем града и да постиче фармере на рентабилнију производњу млијека и унапређење сточарства, што се овим и постигло. Она не добија никакве субвенције од државе (као неке друге). Једино јој

се исплаћује млијеко које даје бесплатно школској дјечи, уз велики попуст и то дјечи до 5 година старости и трудницама. Држава за то даје око 80.000 фунти стерлинга годишње (док у цијелој Енглеској даје преко 40.000.000 ф. ст.). Ову суму новца исплаћује Министарство народног здравља и исхране.

М. Ракочевић